

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"א כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית יג | דף הכולל: ביצה לו.
דף היומי בהלכה: מסימן תרס"ג סעיף ב' עד סימן תרס"ד סעיף ג'.
מוסר: חובת השמירה - פרק י"ד מ"ואודות השקר" עד סוף הספר (בלי התפילה).
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ג' 'והחכם המבין' עד פרק ד' 'והשביעית'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

עורך הדין הגיע אל הגר"י זילברשטיין שליט"א ופרץ בבכי | הבחור שזכה לספישל מיוחד עד פתח המטוס | האם היה מותר ליהודי מרוקו לקיים את בקשת המלך? | הצדיק הירושלמי חושף את ארבעת הכללים שעליהם השתית את ביתו | 2280

על דא ועל הא

הגיע אליי עורך דין מפורסם, וכולו מתמוגג מבכי.
מי שמכיר את אנשי המקצוע הללו, יודע שהאופי שלהם הוא קריר וצונן וכל צורת התנהלותם אינה מתאימה לבכי... לכן התפלאתי לראותו בוכה...

Kobi Gideon / FLASH90

הגר"י זילברשטיין שליט"א, החשיבות העצומה של זהירות בתוספת שבת

לא כן, כאשר אנחנו מתנהגים בזלזול כלפי מצוה זו או אחרת, הרי שמן העבר השני של המתרס, המצוה הזו כבר מופקרת לגמרי. בצורה זו הסביר מרן זצ"ל את העובדה שביום הכיפורים לא רואים מכונית אחת ברחוב, שלא כמו בשבת-קודש, המחוללת לדאבוננו בראש כל חוצות. כי גם אנחנו מתייחסים ליום הכיפורים בכל כובד-הראש המתבקש ביום קדוש שכזה, ואילו לגבי שבת גם אצלנו המצב אחרת.

כך צריכים שלומי אמוני ישראל להתיחס אל המאבק בענין השבת המתנהל מול אחינו התועים, ולדעת שבמקביל לתביעות שאנחנו מציגים כלפי הרשויות, וכלפי אלה שלא זכו לטעום מטעמה המתוק של שבת קדשנו, חובה על כל יהודי ויהודי לחזק את שמירת השבת בתוך ביתו פנימה, והחיזוק הראשון צריך להיעשות בענין זמן קבלת השבת.

בחברה הבטיחו שהמכוננית תגיע לפני שבת

והנה, ההכרזה הקבועה המושמעת בבני ברק מדי ערב-שבת

על הפסוק 'ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה' (בראשית, ב' ב') אומר רש"י: 'רבי שמעון אומר, בשר ודם שאינו יודע עתיו ורגעיו צריך להוסיף מחול על הקודש, אבל הקב"ה שיוודע עתיו ורגעיו נכנס בו כחוט השערה ונראה כאלו כלה בו ביום, וכו'. דברי רש"י אלו, על 'בשר ודם שאינו יודע עתיו ורגעיו', ולכן 'צריך להוסיף מחול על הקודש', צריכים לשמש נר לרגלינו בהתייחסותנו לענין זמן קבלת השבת.

כיון שאין אנו יודעים עיתותינו ורגעינו, ומי הוא היודע מה יצפון לו בחובו הרגע הבא, צריך להזהר במשנה-זהירות ולהוסיף ככל האפשר מחול על הקודש, ובודאי שלא להכניס את עצמנו בספק חילול-שבת.

היה זה מרן הגר"י ז"ל מבריסק זצ"ל, שאמר שכאשר החרדים לדבר השם מוכיחים שהם אכן חרדים מדבר פלוני, הרי לא יתכן שהציבור שלא זכה לשמור מצוות, לא ירגיש זאת, ולא יחוש בעצמו יראה ופחד מהדבר ההוא, ואז גם ישמעו רחוקים ויבואו, ויתנו להשי"ת כתר מלוכה.

התקשרתי אל החברה, והודעתי שהרכב שלי נתקע. הם רשמו כמקובל את ההודעה, והבטיחו שיגיעו במהירות האפשרית. כבר בתחילת השיחה הדגשתי שאני יהודי שומר מצוות, ולכן אינני מוכן להביא את הרכב לביתי לאחר כניסת השבת. בחברת הגרר הבטיחו לי שהמכונית תגיע לביתי עוד לפני שבת. אני חזרתי לביתי במונית, והמתנתי בקוצר-רוח ובדריכות רבה להגעתו של הרכב. אולם זה בושש לבוא. עד שלחרדתי ולבושתי, מגיע זמן כניסת השבת, והמכונית עדיין אינה נראית באופק. ואת אשר יגורתי, בא. בשעה 10 בלילה, בליל שבת, שומעים כל השכנים את מכונית הגרר פורקת את מטענה, מכוניתו של עורך הדין שומר המצוות.

הייתי משאיר את הרכב בצדי הכביש

עורך הדין פרץ שוב לפניי בבכי סוער, והדגיש שכיון שהוא מתגורר באיזור מעורב, בגבול בני ברק ורמת גן, היה בכך חילול שם שמים גדול.

'האירוע גרם לי עוגמת נפש כה מרובה, עד שאין אני יכול יותר להסתכל על האוטו שלי...'

הייתי בטוח, אמר העו"ד, שאם אנשי החברה הבטיחו לי שיביאו את הרכב לפני שבת, הרי שכך יקרה. אם הייתי יודע ולו בספק-ספיקא שהמכונית לא תגיע, הייתי משאיר את הרכב בצדי הכביש, ובמוצאי שבת הייתי בא לקחתו משם, והייתי עושה זאת גם אם היה חשש שהרכב ייגנב.

העו"ד שאל אותי במה יוכל לתקן את חטאו. השבתי לו שיפרסם מכתב בעיתונים החרדיים ובו יתאר את שאירע לו, ויסיים את המכתב באזהרה לציבור שאם גם להם יקרה כדבר הזה, והמכונית שלהם תתקע לפני שבת, שיזהרו ויזהרו ולא יעשו מה שהוא עשה, אלא יעמידו את הרכב בצדי הכביש, ויזמינו את הגרר במוצ"ש"ק.

הוא שאמרנו; יהודי שומר מצוות, אם ברצונו להשפיע על אחינו התועים שישמרו שבת, צריך בראש ובראשונה לחזק את השבת בליבו פנימה, ולא לעשות דברים שיגרמו לחילול שבת.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

מטעם הרבנים היא, שצריך לצאת מבני ברק שעתים לפני כניסת השבת. הדרישה להקדים ככל האפשר את ההכנות והנסיעה, היא כדי שהנוסעים יכנסו לעיר-היעד בשעה סבירה שתאפשר להם להתכונן לשבת במידה מספקת.

בנקודה זו נציין שלדעתנו אין הכוונה לצאת מעיר המגורים שעתים לפני כניסת השבת, אלא להגיע בזמן ההוא למקום חפצו! ולכן מי שנוסע מירושלים לחיפה, למשל, לא ייצא מירושלים שעתים לפני כניסת השבת, אלא יהיה כבר במבואותיה של חיפה שעתים לפני כניסת השבת!

והדבר מוכרח שזו הכוונה, שכן מצבים שונים מקדמים את הנוסע בכל ערב שבת; פעם יש גשמים, ופעם יש פקקים; יש והנוסעים עלולים להתקל במחסומים, ויש שמדובר בעומס גדול במיוחד הנוצר בשל סיבה זו או אחרת, ולכן ברור שכוונת הרבנים היתה שבכל מקרה ובכל מצב יגיעו הנוסעים למקום חפצם שעתים לפני כניסת השבת.

יש לקחת גם בחשבון את העובדה שאם מדובר ברכב-הסעות, הרי הנהג צריך לשוב לביתו לפני כניסת השבת, ואם נוסעים למקום רחוק, והנהג צריך לשוב לביתו, יש סיכון רב שהוא יחלל את השבת רח"ל, והאחריות לכך תיפול על גבם של מי שהזמינו אותו בשעה כה מאוחרת, וכמו שנכתוב להלן.

מהסיפור הבא נוכל ללמוד איזה תקלות עלולות להזדמן בדרך, במיוחד בערב-שבת...

עורך-הדין בכה

הגיע אליי עורך דין מפורסם, וכולו מתמוגג מבכי. מי שמכיר את אנשי המקצוע הללו, יודע שהאופי שלהם הוא קריר וצונן, וכל צורת התנהלותם אינה מתאימה לבכי... לכן התפלאתי לראות את העו"ד שהוא כשהוא בוכה.

וכך סיפר לי האיש: ביום ששי נסעתי במכוניתי מבני ברק לירושלים, ובהגיעי לאיזור 'מוצא' נתקע הרכב, ולא יכולתי להמשיך בדרכי. השעה היתה 1.30 בצהריים, ועד כניסת השבת היו עוד כמה שעות טובות.

כיון שפוליסת הביטוח שלי כוללת גם את חברת-הגרר,

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייה

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'

בחור אחד מכיתתי התעורר עד מאוד מדברי הרבי והחליט על אתר שבמשך כל זמן שהייתו בשדה התעופה תהיינה עיניו סגורות לגמרי! הוא סיכם מראש עם אחד מחבריו, שהתנדב לשמש לו למורה דרך בעת שהייתם בשדה התעופה

הבא להיטהר מסייעין בידו

אומר ועושה, בהגיע יום הטיסה, התייצבו שניהם, הבחור דנן עם חבריו בשדה תעופה, בטרמינל בהמתנה למסירת הכבודה. בהגיע תורם, לקח הבחור המלווה את שני הפאספורטן, שלו ושל חבריו ונתנם לפקיד.

הלה מרים את עיניו, ומבחין שלפניו עומדים שני אנשים שלאחד מהם עיניים עצומות, מיד הסיק שלפניו איש עיוור ומלווהו... החזיר להם את הדרכונים והודיע להם שמעתה הם זכאים לשירות מיוחד לנכים, ותיכף יבואו לאסוף אותם עם רכב מיוחד אשר יובילם עד למטוס...

מעשה זה גרם לחיזוק גדול בכל הישיבה. 'מחשבה טובה' - כשהמחשבה היא אמתית, 'הקב"ה כבר מצרפה למעשה', ושולח את שליחיו לגמור בעדו!

(מתוך גיליון 'אוצר שמירת העיניים')

בשנות בחרותי למדתי בישיבת צאנז שבנתניה, בשנים תשס"ח-ס"ט. בשבוע שלפני סיום זמן החורף, זכינו לשמוע דברי הדרכה מיוחדים מאת כ"ק אדמו"ר מצאנז שליט"א בעת סעודת רעוא דרעיון, בהם האריך הרבי לעורר שכשנוסעים הביתה לקראת חג הפסח, יש לעמוד על משמר העיניים ביתר שאת בעת הנסיעות השונות, לבל ייאבדו חלילה במחי ראייה אחת, את מה שקנו במשך כל הזמן.

בחור אחד מחברי כיתתי אשר הוריו התגוררו בחוץ לארץ, התעורר עד מאוד מדברי האדמו"ר, והחליט על אתר שבמשך כל זמן שהיה שלו בשדה התעופה, לקראת נסיעתו הביתה, תהיינה עיניו סגורות לגמרי! הבחור בא בדברים מראש עם בחור אחד מחבריו, והוא התנדב לשמש לו למורה דרך בעת שהייתם בשדה התעופה.

"בתחילה התביישתי. לא ידעתי אם יש טעם בפרסום הדברים. האם יש בזה בכלל תועלת לרבים? הרי לא נבחנתי כבר הרבה זמן? אבל כעבור זמן, הייתה לי הפתעה גדולה ובלתי צפויה כלל..."

הרה"ח ר' אהרן כהן מגיש לפני הקוראים מכתב מרגש שהגיע אליו מאחד מנבחני 'דרשו' שרואיין על ידו בעבר במסגרת השיחות שהוא מקיים עם נבחני 'דרשו'

פעם מחדש אני מקבל מנת דחף להמשיך בחשק ובהתלהבות. ובנוסף לכל, יש בהם הרבה מאד עצות ורעיונות שונים ללימוד ולזכרון, וכמעט מכל אחד לקחתי רעיון או עצה [אי אפשר לפרטם כי רבים הם].

תמשיכו, ותביא עוד ועוד ראיונות כאלו. אפילו אם נראה שאין בהם חידוש - יש ויש!!

חזקו ואמצו! תזכו להגדיל תורה ולהאדירה בכל העולם כולו!! יישר כח ותודה רבה רפאל ה'.

נב. וכאן אתייחס לתועלת העצומה שנגרמה לי אישית בעקבות הראיון שקיימת איתי בעבר בתחילת מחזור הדף היומי הנוכחי.

המכתב דלהלן הגיע אלי מאחד מנבחני 'דרשו' שרואיין על ידי במסגרת הסדרה 'שיחות עם נבחני 'דרשו', והוא מלמד על התועלת העצומה שבראיונות הללו, לא רק עבור הקוראים, אלא גם עבור המרואיין עצמו. אני מביא כאן את המכתב, כדי לעודד נבחנים נוספים לשתף את הציבור בנסיונם האישי, בבחינת ממנו יראו וכן יעשו.

וזה לשון המכתב: כבר מזמן רציתי להודות לך על כל המאמרים והראיונות שאתה מביא עם נבחני הדף היומי והש"ס.

ב"ה גם אני זכיתי להימנות על נבחני דרשו [בעבר גם ראייתני אותי, אתייחס לזה בסוף ההודעה]. תדע לך שכל ראיון וראיון אני קורא שוב ושוב - זה מחזק, מרגש, מעצים, מלהיב, מבעיר, ובכל

ב"ה כיום, אחרי קרוב לשנתיים מתחילת הדף היומי, כל הסדר יום שלי הוא סביב לדף, ומותאם לפי סדר מבחני "דרשו". אני לומד וחוזר ומסכם ומשנן, בבוקר ובצהרים ובערב, שבתות ומועדים. אין בין הזמנים, אין חופשות! ב"ה גם לפני כן למדתי חצי יום בכלל וכן בערב, אבל אינו דומה כלל למה שקורה אצלי עכשיו.

אין ספק ש"דרשו" פשוט עשו לי מהפך עצום של 360 מעלות, הרצף והסדר של המבחנים הביא אותי לקבל על עצמי "עול תורה" אמיתי, וכמובן עונג רוחני עצום שאי אפשר בכלל לתארו במילים. סליחה שהארכתי, כבר מזמן רציתי לכתוב ולהודות, אבל לא מצאתי את הזמן. עכשיו התעוררתי לזה, כי קראתי ראיון עם נבחן נוסף והתמלאתי כח. תודה רבה וכל טוב.

בשעת מעשה הייתה זאת הפתעה מאד גדולה בשבילי. אמנם התחלתי להיבחן על הדף היומי, עם כל ה"ברען" של ההתחלה, אבל לא חשבתי שיש מה לראיין אותי, וגם כאשר הבנתי שאני בעצם מתראיין, קצת התביישתי ולא ידעתי אם כדאי לפרסם את הדברים. לא ידעתי אם יש בזה תועלת לרבים, הרי לא נבחנתי הרבה זמן.

אבל כעבור זמן, הייתה לי הפתעה גדולה מאד ולא צפויה כלל. נוכחתי לראות שיש לי עצמי תועלת עצומה מהראיון. בכל פעם שהרגשתי שקשה לי ללמוד לקראת מבחן, או בימי חג ועומס, קראתי את הראיון שלי שוב ושוב ובכל פעם זה הדליק אותי מחדש, נתן לי כוח והחזיר אותי להתלהבות של ההתחלה. פשוט לא יאומן.

יהלומים מגדולי ישראל

"כשהסתיימה החתונה, פניתי לרעייתי הטריה ואמרתי לה: אני מבקש שנקבל על עצמנו להשתית את הבית על ארבעה כללים ברורים! וכך סיכמנו..."

הגה"צ רבי אריה לווין זצ"ל מספר על הסודות שמאחורי הקמת 'בית נאמן בישראל'

- ג. לא יישמע מביתנו קול צעקה.
- ד. ביתנו יושתת על ויתור תמידי."

ואכן, כל אדם שרצה ללמוד מהם חיים תקינים בין בני זוג - לא הוזקק לשיעור או לשיחה מפי ר' אריה; די היה לו להתבונן בהתנהגותם המופתית של בני הזוג לזמן אחד לשני ולקבל שיעור חי בשלום בית! בתו, הרבנית פלצי'נסקי סיפרה, שכשנישאה לבעלה הגדול - לא היה להוריה כסף מספיק לדירה. כיוון שכך, חילק ר' אריה את דירתו בת שני החדרים, הותיר לעצמו חדר אחד ואת החדר השני העניק לזוג הצעיר, וכך חיו במשך תשע שנים!

ומעידה בתו: "קיר אחד הפריד בין חדרנו לחדר ההורים, ובכל תשע השנים לא שמענו פעם אחת של שינוי בטון הדיבור!!!" סודו של רבי אריה ורעייתו מתבסס על הכלל הראשון שהשתית בביתו, וממנו נובעים שאר הכללים:

אם האדם מסתפק במה שיש ומבין שלא "מגיע לו" דבר ומה שקיבל זה מתנת הא-ל - הוא מודה על כך ואין לו סיבה להתעצב על חסר כל שהוא; אין לו סיבה להרים את קולו, כיוון שדבר אינו אמור להרגיזו; ומובן שיכול הוא להשתית את ביתו על ויתורים, שהרי אם הכול מתנת חנם - אין הוא מוותר על מאום משלו!

(מתוך הספר 'להאיר', מאוצרותיו של הרה"ג רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א)

נכדו של הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצוק"ל סיפר, שביום אחד נכנס לבית סבו וראהו יושב עם זוג במשך שעות ארוכות ומנסה להשכין ביניהם שלום. משיצאו מביתו, ישב ר' אריה לוי על יד השולחן מהורהר.

התיישב מולו הנכד ושאלו: "במה מהרהר הסבא?"

השיב ר' אריה: "בלתי אפשרי לחבר בין בני זוג אם כל אחד מרגיש שהשני חייב לו עולם ומלואו!" המשך ר' אריה וסיפר לנכד:

"כשעליתי לארץ, הגעתי לירושלים. בני היישוב הישן קיבלו אותי בחשדנות, הם קראו לי 'החלוץ', עד שהתוודעתי לגאון הגדול רבי צבי פסח פראנק זצוק"ל, והוא חיתן אותי עם אחות של רעייתו שנקראה גם היא 'החלוצה'. החתונה התקיימה בעניות גדולה בחצר ביתו של הגאון רבי צבי פסח, ובני ירושלים איחלו לנו שנזכה להקים בית ברוח ישראל סבא בלא השפעות חיצוניות. כשהסתיימה החתונה, פניתי לרעייתי הטריה ואמרתי לה: 'אני מבקש שנקבל על עצמנו להשתית את הבית על ארבעה כללים ברורים', וכך סיכמנו:

א. נסתפק תמיד במה שיש לנו ונשמח בכך.

ב. לא נתעצב ולא נריב על דבר שהפסדנו או שהחמצנו.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע סיפר כי שמע מרב אחד בזמן מלחה"ע הראשונה, שמי שלוקח קוויטל עם פדיון בזמן קשה כזה, הוא גנב, כי כעת אין זו 'עת רצון' לפעול ישועה. ודחה הרה"ק מבעלזא את דבריו...

הצדיקים לא נשארים חייבים!

ללמוד דבריו בכל שבוע ושבוע?

והראה לי מו"ר ב'מלך ביופיו' (פרק מ') שכתוב שם כן: בכל פעם שנזקק רבינו החזון יחזקאל לכתוב המלצה עבור זולתו, הוא לא עשה זאת כדבר שבשיגרה וכמצות אנשים מלומדה, וכמו שסיפר תלמיד:

"באתי אליו בבקשה שימליץ טוב עלי בישיבה מסוימת בה רציתי להתקבל כמגיד שיעור, הוא נאות ברצון לכתוב את ההמלצה, אבל אמר לי שיעשה זאת במועד אחר, שכן המלצה צריכים לכתוב בעין ובפנים מסבירות, לשם כך חובה למצוא את שעת הכושר המתאימה למטרה זו - כשרוחו של הכותב טובה עליו, ראשו צלול וכיוצא", עכ"ד.

וסיים מו"ר הגאון שליט"א: יש זמני עת רצון - זמנים המסוגלים לישועות, ויש זמנים שאינם מסוגלים. בעל החזון יחזקאל אינו מבזבז זמנו לצאת מגן עדן ולהתייצב לפני ב"ד של מעלה בזמנים שהוא יודע שלא יפעול כלום, הוא ממתין לזמני עת רצון, ואז הוא מתייצב לפני ב"ד של מעלה ושוטח להם טענתו, כמו שהיה מתנהג בעולם הזה שהיה ממתין לכתוב הסכמתו בזמן שראשו צלול וכדומה.

ולכן לומד אני הגליון בקביעות בכל שבוע ושבוע, כדי שבעל החזון יחזקאל יהא מוכן לבוא לעזרתי בזמנים הטובים. מ. לייבוביץ, ישיבת אור אלחנן ירושלים

(מכתבי קוראים שהופיעו בגיליון 'מליצי יושר', המביא בכל שבוע מדברי חמשה צדיקים שהבטיחו בצוואתם כי יפעלו ישועה עבור כל מי שיהגה בספריהם)

אמר הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע, כי שמע מרב אחד שאמר בשעת מלחמת העולם הראשונה, דמי שלוקח קוויטל עם פדיון בזמן קשה כזה, הוא גנב, כי כמעט כולם הולכים לצבא, וכמה נהרגו ונפצעו, ואין זמן כזה עת רצון לפעול ישועה.

ודחה הרה"ק מבעלזא דבריו, ואמר כך: איש שבא אלי עם פתקא, מקודם מנסה אני לפעול בשמים שלא יקחו אותו לצבא, ואם לא אפשר לפעול זאת, מנסה אני לפעול שרק יעבוד במטבח ולא יצטרך ללחום בפועל, ואם לא אפשר לפעול זאת, מנסה אני שלא יהרג, ואם גם זה אי אפשר לפעול, מנסה אני לפעול שיבוא לקבר ישראל, ואם גם זה לא אפשר, אני עושה לו טובה בעולם העליון, עכ"ד.

והרה"ק בעל דברי יואל מסאטמאר שיבח מאד הדברים, ואמר דפשוט דלא בכל מצב אפשר הצדיקים לפעול ישועה, אבל אם רואים דאי אפשר לפעול לישועה העיקרי, הם עושים לו טובה אחרת, עכ"ד.

הק' זלמן לייב א. קרית יואל

הנה מו"ר הגאון שליט"א תלמידו של בעל החזון יחזקאל זצ"ל, לומד בעיון רב בכל שבוע דברי תורה מרבו, וכפי שהבטיח בצוואתו שמי שיעשה כן יהיה לו מליץ יושר בשמים בכל ענייניו. ושאלתי אותו: וכי צריכים ללמוד בכל שבוע? מדוע לא די ללמוד זה פעם אחת, דבזה כבר קיימו צוואתו והוא ימליץ טוב בעדו עבור זה בעולם העליון. וכי התנה בתנאי כפול דצריכים

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

בחור שנסע לטיול ללא רשות מהמשגיה, ובא המשגיה לברר אצל אחד מהבחורים - מה הדין?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'הפץ חיים'

שלומד לעצמו במקום להיכנס לשמוע את השיעור, או מתפלל בבית הכנסת במקום להתפלל בישיבה, אין איסור לספר על כך למשגיה. והוסיף הגר"ח קניבסקי שמותר למנהלת לחקור את התלמידה על התנהגות התלמידות בטיול כיתתי למרות שיתכן שהיא תאמר גם דברים שאינם לתועלת, מפני שבעיקר הדבר יש תועלת, ורק שאם תשים המנהלת לב שהיא מדברת שלא לתועלת תשתדל להפסיק אותה מיד [ויש לציין שכל מקרה יש לדון לגופו לפי פרטיו, כיון שכל פרט יכול לשנות ההלכה ואין לדון ממקרה למקרה, ויש לעשות שאלת חכם במקום הצורך].

בין הנידונים הרבים בענין היתר סיפור לשון הרע לתועלת, המובאים בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו', אנו מוצאים את השאלה - האם מותר לספר למשגיה או מגיד שיעור של בחור על מעשיו הרעים?

דעת הגר"ח קניבסקי שמותר, מפני התועלת לחנכו. וכן דעת הגר"ש אלישיב לענין בחור שנסע לטיול ללא רשות מהמשגיה, ובא המשגיה לברר אצל אחד מהבחורים, שאין לו להעלים פרטים משום לשון הרע, אלא צריך לספר משום התועלת. והוסיף, שאף אם הבחור עושה מעשה שאינו רע בעצם אלא רק שאין לנהוג כן בישיבה, וכגון

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

האם היה מותר ליהודי מרוקו להתפלל בשבת כמצוות המלך על עצירת גשמים?

תענית דף יג

שבאלו מתריעין

סק"ט) בשם הרא"ש (כלל ד' סעיף י'), שאף בשבת שאין מתענים, מזכירים י"ג מידות ואומרים פסוקים על מטר. ואפשר להביא ראייה לדינו של המגן אברהם מכך שאנחנו אומרים בשמיני עצרת תפילת גשם, אף שחל בשבת, ולא אומרים שאסור בשבת להתפלל על כך, ובפרט שיש כאן כבוד המלכות.

בקובץ 'קול תורה' (תשרי ס"ה) הופיעה שאלה מעניינת בדבר יהודי שקיבל עיטור מראש הממשלה הרוסי ביום העצמאות שלהם שחל בשבת. הדבר היה כרוך בכמה איסורי דרבנן, והוא שאל מה עליו לעשות? והתשובה היתה מתוך מאמר חז"ל (ברכות ט:) 'לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי ישראל; ולא לקראת מלכי ישראל בלבד, אלא אפילו לקראת מלכי עובדי כוכבים, שאם יזכה - יבחין בין מלכי ישראל למלכי עובדי כוכבים'. וכיון שחייבים לחלוק כבוד למלכות, הרי כשהמלך רוצה לחלוק כבוד ליהודי, מותר לו לעבור על איסור דרבנן, משום חשש איבה.

(שבת בשמחה)

בשנת תשע"ח מלך מרוקו פנה ליהודי ארצו שיתפללו על עצירת הגשמים בעקבות הבצורת בממלכה. ולא היתה זו הפעם הראשונה; גם שלש שנים לפני כן שיגר המלך פנייה דומה, ואכן לאחר ימים אחדים נעתר השי"ת לתפילה, וירדו גשמים. גם הפעם ביקשו ראשי הקהילות מכל היהודים שיתפללו, והקב"ה אכן האזין לבקשתם והחלו יורדים גשמים. נשאלה השאלה, האם מותר היה ליהודי מרוקו להתפלל על הגשמים גם בשבת?

ברמב"ם הלכות תעניות (פ"ב ה"א) נאמר: 'אלו הן הצרות של הציבור שמתענים ומתריעין עליהם, על הצרת שונאי ישראל לישראל, על החרב, על המזונות ועל המטר. ובכל מקום אין מתריעין בשבת, חוץ ממזונות שצועקים בשבת, אבל אין מתריעין בחצוצרות'. אבל על צרת המטר אין מתפללים בשבת. השאלה היא, האם מפני כבוד המלכות היה מותר להתפלל בשבת?

והנה, במגן אברהם (סי' קיז סק"ג) מובא, וכך פסק המשנ"ב (שם

לשמוע ולל השומיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מהו הדמיון בין הושענה רבה ליום הכיפורים?

Sebi Berens/Flash 90

הוספת מזמורים לפסוקי דזמרה, אמירות שונות בתפילה בניגון של יום טוב, הימנעות מעשיית מלאכה עד לסיום תפילת מוסף, ועוד.

ורבים נהגו להישאר ערים במשך כל ליל הושענה רבה, וזהו מנהג קדום עוד מימות הראשונים; וישנו 'סדר' של אמירות שונות המיוחד ללילה זה.

[סימן תרסד, סעיף א"ק א, ב, ד, ז ו ט]

היום השביעי של חג הסוכות, נקרא 'הושענא רבה', על שם ריבוי הערבות ביום זה (ראה להלן), ומטעמים נוספים. ביום זה נחתם גזר הדין על ענין המים למשך כל השנה, ומכיון שחיי האדם תלויים במים, יש שנוהגים ביום זה מנהגים שונים הדומים למנהגי יום הכיפורים: ריבוי נרות, טבילה במקוה לפני עלות השחר, ולבישת 'קיטל'.

כמו כן, נוהגים בני אשכנז ביום זה כמה ממנהגי יום טוב:

מדוע נהגו שהגבאים מוכרים ערבות להושענה רבה?

Yossi Zeligler/Flash90

זה היתה נטילת הערבה בבית המקדש דוחה את השבת. וכמו כן, נוהגים להקיף ביום זה את הבימה שבע פעמים, זכר לשבע ההקפות שהיו מקיפים ביום זה את המזבח. וענין נוסף הנעשה כזכר למקדש - מכירת הערבה על ידי גבאי בית הכנסת, כעין הבאת הערבות לבית המקדש על ידי שלוחי בית הדין.

[שו"ע תרסד, א-ב, משנ"ב י-יג, ושעה"צ ו-ז]

המנהג העיקרי ממנהגי 'הושענא רבה', אשר הנהיגוהו הנביאים, הוא - 'נטילת ערבה'; וראה תקצירים לימים הבאים, בנוגע לכמות הערבות הנדרשת, כשרותן, אופן נטילתן, וההלכות השונות בקשר אליהן. מנהג זה, הונהג כזכר לנטילת הערבות ונענוען בבית המקדש בכל ימי החג; ויש שסוברים, שאף הקיפו עמן את המזבח. והנביאים הנהיגו מנהג זה דווקא ביום השביעי, משום שרק ביום

האם מברכים על קריאת ספר קוהלת בשבת חול המועד סוכות?

אשר בה נזכרים השבת ושלושת הרגלים. ובשבת חול המועד סוכות, קוראים 'להפטרה' את האמור בספר יחזקאל לגבי מלחמת 'גוג ומגוג', העתידה להתקיים בתקופת חג הסוכות. ובני אשכנז, נוהגים לקרוא בשבת זו גם את ספר קוהלת. ונחלקו הפוסקים אם מברכים על קריאה זו; ולמעשה, רבים נהגו לברך, והנוהג כן, אין למחות בידו.

[שו"ע תרסג, ב-ג, ומשנ"ב ז, ח ר"י; ביאורים ומוספים דרשו, 4-5]

בשבת חול המועד, מתפללים ערבית, שחרית ומנחה, של שבת, ומוסיפים 'יעלה ויבוא' בברכת 'רצה'; ובתפילת מוסף, מתפללים תפילה של יום טוב, ומזכירים את השבת וקרבתיה בברכה האמצעית, יחד עם קרבנות החג. ובקריאת התורה, קוראים בפרשת כי תשא, את הקריאה המתחילה בפסוק "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' רְאֵה אֶתְּהָ אֲמַר אֱלֹהִים...",

* בחול המועד קוראים בתורה את קרבנות החג, המופיעים בפרשת פינחס; לכל יום כפי מספרו: "וביום השני", "וביום השלישי", וכן הלאה. וקוראים קריאה זו ארבע פעמים, בארבע העליות. ובחוץ לארץ נחשב מספר הימים לחודש כספק, ולכן, בחול המועד של סוכות, קוראים בימי חול המועד גם את הקרבנות של יום האתמול, ולדעת הרמ"א, קוראים גם את הקרבנות של יום המחרת. * מי שמסיבה כלשהי לא נטל את ארבעת המינים ביום הראשון של חג הסוכות, או שנטל את ארבעת המינים ושכח לברך שהחיינו - מברך 'שהחיינו' ביום השני.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לצרף מעקה אבן רחב של מרפסת להשלמת שטח הסוכה?

וסוכה גדולה, שיוצאת ממנה 'רצועה' ששטחה קטן משבעה על שבעה טפחים - יש אומרים, שהרצועה אינה נחשבת כסוכה, ויש שפקפקו בכך. ויש שחילקו בין רצועה שרוחבה ואורכה פחותים משבעה טפחים, שאינה נחשבת כסוכה; לבין רצועה שפתוחה לסוכה ברוחב של שבעה טפחים, שנחשבת כסוכה אף כשאורכה פחות משבעה טפחים.

שטחה המינימלי של סוכה הוא שבעה טפחים על שבעה טפחים (טפח = 9.6-8 ס"מ, לשיטות השונות). ואם חלק משטח הסוכה נמצא על גבי מעקה אבן נמוך ורחב של מרפסת, וכדומה - יש אומרים שאם הוא נמוך משלושה טפחים (8.8-24 ס"מ, לשיטות השונות), הוא מצטרף להשלמת שטח הסוכה; ויש אומרים שאף אם הוא גבוה משלושה טפחים, אם מעל לגובה המעקה יש חלל גבוה עשרה טפחים, הוא מצטרף להשלמת השטח.

[משנ"ב תרלז, א, וביה"ל א, ד"ה סוכה; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

הלוח היומי

כ"א בכסלו | רבי צבי פסח ב"ר יהודה לייב פראנק זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל הר צבי, מקראי קודש, מקדש מלך ועוד

יום זה הוא יו"ט במגילת תענית ונקרא יום הר גריזים, על שבקשו הכותים מאלכסנדר מוקדון להחריב את בית אלוקינו שבירושלים ולבנותו בהר גריזים... ולא עלתה בידם, ונמסרו למיתה. (עי"ש ביומא ס"ט).

יארצייט:

- תק"ץ: רבי שמואל ב"ר יצחק הלוי יונגרייז זצ"ל, מסעטשא, בעל תורת עדות.
- תקצ"ו: רבי יעקב קופל ב"ר צבי חריף-אלטנקונשט זצ"ל, אב"ד וורבוי, בעל חידושי/דרשות יעב"ץ.
- תרט"ו: רבי יעקב מאיר ב"ר חיים פאדווא זצ"ל, מבריסק, בעל מקור מים חיים ועוד.
- תרכ"ד: רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא זצ"ל, משינאווא.
- תרפ"ד: רבי יוסף ב"ר בצלאל פרסבורג זצ"ל, אב"ד מטרסדורף, בעל תפארת יוסף.
- תש"א: רבי משה שמואל ב"ר ישראל נח בריסק זצ"ל, מבודפסט.
- תשט"ז: רבי יוחנן ב"ר ישראל פרלוב זצ"ל, מקרלין.
- תשכ"א: רבי צבי פסח ב"ר יהודה לייב פראנק זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל הר צבי, מקראי קודש, מקדש מלך ועוד.
- תש"ס: רבי שלמה זלמן ב"ר משה דוד פרידמן זצ"ל, מטענקא, בעל כרם שלמה וחמד שלמה.
- תשע"ז: רבי חיים נפתלי אהרן ב"ר אריה לייבוש הלברשטאם זצ"ל, מז'מיגראד-צאנז, בעל ביכורי חיים.

לישון בקצה גג של עשר קומות

פעם מרן הגרי"ז מבריסק תיאר לאדם מסויים מהו פחד מעבירה, ושאל אותו: "האם פעם נפלת ממטתך בעת שנתך?" והוא השיב: "לא" ומרן שאל: "אתה חושש שתיפול?" והוא השיב: "לא, כיון שמעולם לא נפלתי". שאלו מרן: "המוכן אתה לשכב בקצה הגג של בנין בן עשר קומות?" והלה השיב: "לא! איני מסוגל" אמר לו מרן: "אבל אמרת שמעולם לא נפלת?" והוא השיב: "אמנם כן, אבל לישון בקצה הגג... אני חושש" ואמר מרן: "כך צריך להיות פחד מעבירה".

(הרב מבריסק ח"ד עמ' 458)

נשתדל לפחד מעבירה ולעשות כל שביכולתנו כדי לא להגיע לחשש איסור, ואף אם מדובר בחשש רחוק

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il